

Schatkist 3^e editie Kleutervolgsysteem Digiregie

Analyse doelen Jonge kind

slo

Maart 2019

nationaal
expertisecentrum
leerplan-
ontwikkeling

Verantwoording

2019 SLO (nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling), Enschede

Mits de bron wordt vermeld, is het toegestaan zonder voorafgaande toestemming van de uitgever deze uitgave geheel of gedeeltelijk te kopiëren en/of verspreiden en om afgeleid materiaal te maken dat op deze uitgave is gebaseerd.

Informatie

SLO

Afdeling: Primair Onderwijs

Postbus 2041, 7500 CA Enschede

Telefoon (053) 4840 664

Internet: www.slo.nl & <http://jongekind.slo.nl/>

E-mail: primaironderwijs@slo.nl

Schatkist Kleutervolgsysteem Digiregie

DEEL 1: ACHTERGRONDGEGEVENS OBSERVATIELIJST

Titel	<i>Schatkist</i> (derde editie) Kleutervolgsysteem Digiregie
Auteur(s)	Maud Bos (onderwijskundige), Astrid Geudens (hoofdauteur) en anderen
Uitgever	Uitgeverij Zwijsen
Jaar van uitgave	2016
Doelgroep	Basisonderwijs groep 1 en 2
Samenstelling van het instrument	<p>Het <i>Schatkist Kleutervolgsysteem</i> is een onderdeel van <i>Schatkist Digiregie</i>, het online plannings-, observatie- en registratiesysteem van het programma <i>Schatkist (editie 3)</i>. <i>Digiregie</i> heeft de volgende onderdelen: planning, leerlingoverzicht, periodeplan, materialen, communicatie en naslag.</p> <p>In het leerlingoverzicht kan de leerkracht per ontwikkelingsgebied observaties invoeren en bekijken hoe de voortgang van de leerlingen verloopt. Ingevulde scores leiden tot een adviesaanpak voor het onderwijsaanbod voor de volgende periode; weergegeven als ster, maan of zon. Hoe de leerkracht de leerlingen met een ster-, maan- of zoonaanpak in de volgende periode kan begeleiden staat aangegeven in het periodeplan.</p>
Doorgaande lijn	<i>Schatkist (derde editie)</i> sluit aan op de Zwijsen-uitgave <i>Uk & Puk</i> voor de voorscholen. In groep 3 sluiten de methoden <i>Veilig leren lezen</i> (voor taal-lezen) en <i>Pennenstreken</i> (voor schrijven) aan op <i>Schatkist</i> . Op deze manier ontstaat een doorgaande leerlijn. Op rekengebied vormt <i>Schatkist</i> een doorgaande lijn met de begindoelen voor rekenonderwijs in groep 3
Geanalyseerde onderdelen	Observatielijsten voor taal, rekenen en sociaal-emotionele ontwikkeling.
Uitgangspunten en doelstellingen van het instrument	<p>"<i>Digiregie</i> biedt de mogelijkheid om de observaties per kind vast te leggen. Daarbij kan de leerkracht op twee manieren te werk gaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gericht op een doel observeren tijdens een activiteit waarin dat doel aan bod komt. - Los van een geplande activiteit een observatie bij een doel vastleggen." <p>"Dit registratie- en observatiesysteem stelt leerkrachten in staat de kinderen op verschillende domeinen te volgen. Met behulp van routines en tips voor differentiatie per activiteit, zowel in de kring als in de hoeken, kan de leerkracht bovendien voor de kinderen individueel of als groep een beredeneerd aanbod verzorgen. Het periodeplan in <i>Digiregie</i> biedt hierbij ondersteuning."</p>
Korte beschrijving van visie op <u>het jonge kind</u> zoals aangegeven in het instrument/ de methode	<p>"Kleuters leren de wereld om hen heen begrijpen doormiddel van spel. Spel leidt tot meer controle, kennis maar ook zelfwaardering en welbevinden. Daarnaast is spel ook een veilige manier voor het jonge kind om nieuwe ervaringen op te doen en zijn gevoelens te uiten. In de speelleeromgeving wordt in <i>Schatkist Editie 3</i> veel ruimte geboden voor het spel van kleuters. Kleuters spelen om de ervaringen die zij opdoen en niet om het resultaat. Bij spelen beleven kleuters plezier, het schept verbinding met de activiteit en met de kinderen met wie zij samenspelen. Kinderen spelen om het plezierige gevoel dat het hen geeft. De leerkracht ziet dat het kind daarbij sociale relaties aangaat, rollen leert aannemen en uitprobeert, zich leert houden aan onderlinge regels en afspraken en ervaart hoe het zich kan uiten en wanneer het kind moet</p>

	<p>beheersen. Het mogelijk maken van spel is niet alleen belangrijk omdat kleuters de behoefte hebben om te spelen. Het is vooral ook een kansrijk medium om kinderen verder te brengen in hun ontwikkeling."</p>
Inhoud	<p>In <i>Digiregie</i> is een observatieoverzicht te vinden per leerling. Dit overzicht bevat de volgende ontwikkelingsgebieden: taal, rekenen, sociaal-emotionele ontwikkeling, motoriek, kunstzinnige vorming, wetenschap & technologie; oriëntatie op jezelf en de wereld.</p> <p>De leerkracht heeft de mogelijkheid om per activiteit binnen de thema's (ankers) van <i>Schatkist</i> een observatie uit te voeren en te registreren. De activiteiten binnen methode zijn opgebouwd volgens een vaste structuur: dagelijkse routines, kennismaking, ankerthema en afronding. Binnen deze activiteiten kan er geobserveerd worden op groeps- en individueel niveau. Observeren kan middels vierpuntschaal en/of middels tekstuele toevoeging van de leerkracht. Per activiteit wordt staat één hoofddoel centraal en één of twee subdoelen. De leerkracht kan op het hoofddoel de observatie invullen in Digiregie. Bij dit hoofddoel ziet de leerkracht welke vaardigheden eronder vallen op instroomniveau, groep 1 niveau en groep 2 niveau.</p> <p>Ook kan de leerkracht los van de activiteiten een observatie invullen, bij een doel, leerlijn of domein.</p>
Aspecten taalontwikkeling	<p>Taal is onderverdeeld in vijf domeinen. Binnen elk domein worden verschillende leerlijnen onderscheiden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spreken en luisteren (spraak- en taalontwikkeling, deelnemen aan gesprekken, luistervaardigheid en begrijpend luisteren, vertellen en presenteren); • woordenschat (beheersen van een basiswoordenschat, uitbreiden van de woordenschat en het verbaal begrip); • verhaaloriëntatie en verhaalbegrip (verhaaloriëntatie, verhaalbegrip) • taalbewustzijn en fonologische vaardigheden (taalbewustzijn en reflectie op taal, fonologisch bewustzijn, fonemisch bewustzijn, auditief geheugen, snel serieel benoemen); • oriëntatie op lezen en schrijven (functies van geschreven taal, relatie tussen gesproken en geschreven taal, letterkennis en alfabetisch principe, naar lezen en schrijven, voorbereidend schrijven).
Aspecten rekenontwikkeling	<p>Rekenen is onderverdeeld in drie domeinen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • getalbegrip (tellen, hoeveelheden, getalsymbolen); • meten (omgaan met grootheden, lengte (omtrek), oppervlakte, inhoud, gewicht, geld, tijd, temperatuur, snelheid); • meetkunde (oriënteren en positiebepaling, construeren, vormleer, patronen, symmetrie, schaduw).
Aspecten sociaal-emotionele ontwikkeling	<p>Binnen de observatielijst voor sociaal-emotionele ontwikkeling wordt gekeken naar vier domeinen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zelfbeeld en persoonlijke ontwikkeling (zelfbeeld, gevoelens en emoties); • ontwikkeling zelfstandigheid (zelfstandigheid en zelfredzaamheid); • sociaal gedrag en ontwikkeling van sociale vaardigheden (samenwerken en samenspelen) • werkhouding en concentratie (werkhouding, concentratie, hygiëne en veiligheid).

Werkwijze	<p>Binnen het onderdeel <i>Planning</i> staan alle activiteiten beschreven. De leerkracht ziet in een oogopslag welk hoofddoel en welke subdoelen centraal staan. Bij de activiteit staat ook een oogje weergegeven. Door hierop te klikken komt de leerkracht in het observatieoverzicht. Hier kan ze per activiteit bij één of meerdere leerlingen een observatie invullen. Eerdere observaties staan vermeld. De observatie wordt ingevuld in de vorm van een -, +-, + of ++. Tekst kan hierbij toegevoegd worden. Binnen het observatieoverzicht staat het doel op drie niveaus beschreven: instromers, groep 1, groep 2.</p> <p>Binnen het onderdeel <i>Leerlingenoverzicht</i> ziet de leerkracht voor de gehele groep of per leerling de ingevulde observaties bij de uitgevoerde activiteiten per ontwikkelingsgebied of voor alle ontwikkelingsgebieden samen. Ook kan de leerkracht hier nog extra observaties invullen. Zo krijgt de leerkracht een beeld van de ontwikkeling per kind en voor de gehele groep. Op basis van de ingevulde observaties geeft de leerkracht per domein een algemene beoordeling en wordt de aanpak voor de volgende periode bepaald.</p> <p>Als de beoordelingen per domein bij iedere leerling zijn ingevuld, wordt de groep geclusterd per aanpak. Bij het onderdeel <i>Periodeplan</i> ziet de leerkracht hoe zij hierop het aanbod per domein voor de volgende periode hierop kan aanpassen.</p>
Aanwijzingen voor normering	<p>De leerkracht kan per activiteit of ontwikkelingsgebied observeren. De resultaten worden weergegeven middels onderstaande scores:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het kind toont de vaardigheid niet. + - Het kind toont de vaardigheid ten dele. + Het kind toont de vaardigheid zoals omschreven. ++ Het kind toont uitbreiding van de vaardigheid. <p>Uiteindelijke scores vormen een advies voor de leerkracht in de vorm van een aanpak, om het onderwijsaanbod zo goed mogelijk op de leerling af te stemmen. Er wordt op drie niveaus gedifferentieerd: ster (intensivering), maan (basis) en zon (extra uitdaging). <i>Digiregie</i> werkt met drie periodes om de voortgang van de leerlingen in kaart te brengen. Hierbij is het mogelijk om gegevens te importeren van het volgsysteem van Cito.</p>
Aanwijzingen voor hulp bij gesignaleerde problemen	<p>De vervolgstappen kunnen zijn: basisaanbod (maan-aanpak), intensivering (ster-aanpak) en uitdaging (zon-aanpak). In <i>Digiregie</i> staat in het groeps- en leerlingoverzicht per domein aangegeven welke leerling welke aanpak volgt. Binnen de methode wordt per activiteit vermeld hoe een leerkracht binnen de activiteit kan differentiëren voor de ster- en zon-aanpak. De kinderen met de maan-aanpak volgen gewoon de activiteit. Voor anderstalige nieuwkomers zijn bij activiteiten waarbij het ontwikkelingsgebied taal centraal staat aangegeven hoe de leerkracht deze kinderen kan extra begeleiden. Daarnaast staat per activiteit vermeld hoe de activiteit door middel van pre-teaching in de kleine kring voorbereid kan worden met de kinderen in de ster-aanpak en welke verlengde instructie aan de kinderen van de ster- of zonanpak gegeven kan worden in de kleine kring als verbreding/verdieping. Ook het periodeplan (groepsplan) geeft aanwijzingen wat de leerkracht per</p>

	domein per aanpak kan aanbieden. Activiteiten die hieruit voortvloeien kunnen weer ingepland worden in Digiregie.
--	---

DEEL 2A: ANALYSE-RESULTATEN SCHATKIST OP SLO-DOELEN (VERSIE 2017-2018)
(beschrijvend)

Taal eind groep 2

Domein Mondelinge taalvaardigheid	
woordenschat en woordgebruik	Alle doelen van het subdomein <i>woordenschat en woordgebruik</i> zijn aangetroffen in het kleutervolgsysteem.
spreken	Alle doelen van <i>spreken</i> zijn teruggevonden.
luisteren	Ook alle doelen rond het subdomein <i>luisteren</i> komen voor.
gesprekken voeren	Zeven van de tien doelen komen voor in het instrument. Het doel ' <i>discussiëren en overleggen</i> ' komt gedeeltelijk aan de orde: het onderdeel <i>discussiëren</i> is niet teruggevonden, <i>overleggen</i> wel. Niet aanwezig zijn: ' <i>overleggen over 'filosofische' vragen</i> ' en ' <i>oriënteren op een gespreksonderwerp</i> '.
Domein Taalbeschouwing	
praten over taal	Het doel ' <i>voeren van gesprekjes over taal en taalgebruik</i> ' komt aan de orde in het instrument.
nadenken over taal	Beide doelen zijn aangetroffen.
Domein Lezen	
leesplezier	Van de vijf doelen zijn er twee niet teruggevonden. Deze doelen zijn: ' <i>meeleven met personages in een op de leeftijd afgestemd boek</i> ' en ' <i>uiten van gevoelens/mening over een voorgelezen verhaal of rijmpje</i> '.
oriëntatie op verhaal en tekst	Alle doelen komen aan de orde.
fonemisch bewustzijn en alfabetisch principe	Alle doelen komen aan bod.
Domein Schrijven	
oriëntatie op geschreven taal	Alleen het doel ' <i>benoemen van het verschil tussen gesproken en geschreven taal</i> ' is niet aangetroffen. De overige zes doelen komen wel voor.
aanvankelijk schrijven	Van de zes doelen die bij het subdomein <i>aanvankelijk schrijven</i> zijn geformuleerd, zijn er vier wel, één niet en één gedeeltelijk teruggevonden. De doelen ' <i>ervaren dat verschillende lezers verschillend reageren op eigen en andermans teksten</i> ' komt niet voor. Het doel ' <i>praten over wat de leerling heeft opgeschreven</i> ' komt gedeeltelijk aan de orde bij ' <i>schrijft en leest functioneel en beleeft hieraan plezier</i> '.

Rekenen eind groep 2

Domein Getallen	
getalbegrip	Bijna alle doelen van <i>getalbegrip</i> komen aan bod in het kleutervolgsysteem. Bij het herkennen en gebruiken van begrippen rond de telrij zijn alleen de begrippen ' <i>eerste</i> ' en ' <i>laatste</i> ' aangetroffen, de overige begrippen zijn niet gevonden.

bewerkingen	De doelen rond het (handelend) oplossen van eenvoudige optel- en aftrekproblemen en van eenvoudige verdeelsituaties komen voor in het instrument. Het oplossen van eenvoudige splitsproblemen is niet gevonden. De auteurs geven aan dat zij dit onder eenvoudige verdeelsituaties rekenen.
Domein Verhoudingen	
-	De doelen van het domein <i>Verhoudingen</i> zijn niet aangetroffen in het instrument.
Domein Meten en meetkunde	
meten:	
lengte en omtrek	Alle doelen rond meten en omtrek komen aan de orde.
oppervlakte	De doelen rond het meten van oppervlakte zijn komen grotendeels aan bod. Alleen de begrippen 'even groot' en 'even klein' ontbreken bij doel over het herkennen en handelend gebruiken van begrippen rond oppervlakte .
inhoud	Vier van de vijf doelen zijn aangetroffen. Alleen het doel ' <i>kan redeneren over inhoud in eenvoudige probleemsituaties</i> ' ontbreekt.
gewicht	Ook bij meten van gewicht ontbreekt het redeneren hierover in eenvoudige probleemsituaties. De overige doelen komen wel voor.
tijd	Het doel ' <i>kan kritische denken en redeneren over tijd in eenvoudige probleemsituaties</i> ' komt gedeeltelijk aan de orde bij het observatiedoel ' <i>kan vertellen waarom activiteiten als lang of kort worden ervaren</i> '. De andere drie doelen komen volledig aan de orde in het instrument.
geld	Het doel ' <i>weet dat bedragen laten zien hoe duur voorwerpen zijn en dat je die voorwerpen kunt ruilen tegen geld</i> ' komt indirect aan de orde bij ' <i>herkent en gebruikt de begrippen voor geld</i> ' en ' <i>kan voorwerpen onder 10 euro betalen</i> '. Het doel ' <i>kan redeneren over 'geld en waarde' in eenvoudige probleemsituaties</i> ' komt gedeeltelijk aan de orde bij ' <i>begrijpt dat twee munten samen minder waarde kunnen hebben dan één munt</i> '.
meetkunde:	
oriënteren in de ruimte	Vier van de vijf doelen rond <i>oriënteren in de ruimte</i> komen aan bod. Alleen het doel ' <i>kan in eenvoudige situaties vertellen wat wel en wat niet zichtbaar is vanaf een bepaald standpunt</i> ' ontbreekt.
construeren	Het doel ' <i>kan tweedimensionale afbeeldingen van driedimensionale figuren herkennen en omgekeerd</i> ' komt niet aan de orde. De overige twee doelen zijn wel gevonden.
opereren met vormen en figuren	De doelen ' <i>kan de meetkundige figuren cirkel, driehoek, vierkant, rechthoek benoemen</i> ' en ' <i>kan voorwerpen sorteren op minimaal twee kenmerken</i> ' zijn aangetroffen. Het doel ' <i>herkent vierkanten, rechten, cirkels en driehoeken in voorwerpen uit de omgeving</i> ' is niet gevonden.
Domein Verbanden	
-	Het doel dat geformuleerd is bij het domein Verbanden komt voor in het kleutervolgsysteem.

Sociaal-emotionele ontwikkeling eind groep 2

Domein Omgaan met gevoelens, wensen en opvattingen	
omgaan met gevoelens, wensen en opvattingen van jezelf	Acht van de negen doelen van het subdomein <i>omgaan met gevoelens, wensen en opvattingen van jezelf</i> zijn aangetroffen. Alleen het doel <i>'omgaan met kritiek en weigeren'</i> ontbreekt.
omgaan met gevoelens, wensen en opvattingen van anderen	De doelen van het subdomein <i>omgaan met gevoelens, wensen en opvattingen van anderen</i> komen deels aan orde. De doelen <i>'openstaan voor gevoelens, wensen en opvattingen van anderen'</i> en <i>'rekening houden met gevoelens en wensen van anderen'</i> komen deels aan bod in de vaardigheid <i>'troost iemand die bijvoorbeeld bang of verdrietig is'</i> . De doelen <i>'inschatten van andermans gevoelens, gedachten, motieven'</i> en <i>'kennen van sterke en zwakke punten van een ander'</i> zijn niet aangetroffen.
Domein Zelfstandigheid	
ontwikkelen van zelfstandigheid	Het doel <i>'stilstaan bij wat je al kunt'</i> is niet gevonden. Alle overige doelen van het domein <i>Zelfstandigheid</i> komen wel aan de orde.
Domein Omgaan met de ander	
ontwikkelen van sociale vaardigheden en omgaan met relaties	Bij het domein <i>omgaan met de ander</i> zijn vijf van de elf doelen niet aangetroffen: <i>'vertrouwen hebben in een ander'</i> , <i>'complimenten geven en krijgen'</i> , <i>'aanpassen aan nieuwe situaties'</i> , <i>'bewondering tonen voor elkaars vaardigheden en mogelijkheden'</i> en <i>'inzien dat thuis, op school en op straat verschillende regels nodig zijn'</i> .
Domein Werkhouding en concentratie	
ontwikkelen van een werkhouding en concentratievermogen	Alle doelen van het domein <i>Werkhouding en concentratie</i> komen aan bod in het kleutervolgsysteem. Het doel <i>'gericht vragen kunnen stellen'</i> komt niet aan de orde bij sociaal-emotionele ontwikkeling maar bij de leerlijn <i>'willen weten'</i> van Wetenschap & Technologie.
Domein Samenwerken	
leren samenwerken met anderen	Zeven van de tien doelen komen voor. Het doel <i>'leren organiseren'</i> komt aan de orde bij de leerlijn <i>uitvoeren</i> van Wetenschap & Technologie. Doelen die niet aan de orde komen, zijn: <i>'van elkaar leren'</i> , <i>'bewust zijn dat jezelf en anderen, samen verantwoordelijk zijn (in het proces)'</i> en <i>'ervaren dat mensen in een groep van elkaar afhankelijk zijn en elkaar nodig hebben'</i> .

DEEL 2B: ANALYSE-RESULTATEN SCHATKIST OP SLO-DOELEN (VERSIE 2017-2018) (tabel)

Legenda:		
■	=	aanwezig
▣	=	gedeeltelijk aanwezig
□	=	niet aanwezig
n.v.t.	=	niet van toepassing

Taal eind groep 2

Eind groep 2		
Domein Mondelinge taalvaardigheid		
woordenschat en woordgebruik	uitbreiden van de receptieve woordenschat	■
	uitbreiden van de productieve woordenschat	■
	passende woorden gebruiken voor concrete zaken/schoolse omgang en onbekende woorden omschrijven	■
	verschillende en nieuwe woorden gebruiken (betekenisuitbreiding, semantiek)	■
	(nieuwe) woorden vormen (morfologie)	■
spreken	vertellen of navertellen van een verhaal	■
	uitleg geven	■
	vertellen over een gebeurtenis of eigen ervaring	■
	vertellen (een monoloog houden) voor een vertrouwd publiek	■
	vloeiend en verstaanbaar praten zoals klinkers en medeklinkers verstaanbaar uitspreken en gebruiken van eenvoudige intonatie	■
	(nieuwe) woorden kiezen en gebruiken	■
	klanken vormen met het Nederlandse klanksysteem (fonologie)	■
	zinnen vormen (syntaxis)	■
	gebruiken van gebaren om boodschappen te ondersteunen	■
herkennen van en afstemmen op het spreekdoel (met hulp)	■	

Eind groep 2		
	herkennen van en afstemmen op het publiek (met hulp)	■
	gebruiken van eenvoudige signaalwoorden voor samenhang in een verhaal	■
luisteren	luisteren naar instructies en deze uitvoeren	■
	luisteren naar verhalen, liedjes en gedichten	■
	luisteren naar eenvoudige verslagjes	■
	luisteren naar meningen van anderen	■
	ontdekken van verschillende tekstsoorten	■
	ontwikkelen van verhaalbegrip	■
	kennismaken met de relatie tussen tekst en beeld	■
	precies luisteren, ook door het stellen van begripsvragen	■
	interpreteren van wat wordt verteld (relateren aan eigen kennis en ervaring; betekenis afleiden uit intonatie en stemgebruik)	■
	samenvatten van wat wordt verteld	■
evalueren van wat wordt verteld	■	
gesprekken voeren	deelnemen aan geplande en ongeplande gesprekken om informatie uit te wisselen	■
	discussiëren en overleggen	□
	reageren op ... (mening geven), vragen stellen en beantwoorden	■
	overleggen over 'filosofische' vragen	□
	oriënteren op een gespreksonderwerp	□
	vasthouden van het gespreksonderwerp	■
	ervaren van verschillende gespreksdoelen	■
	bewust worden van verschillen tussen gesprekspartners en van omgangstaal zoals bij reacties van anderen en non-verbale reacties van anderen	■

Eind groep 2		
	gebruiken van gespreksregels	■
	kiezen en productief gebruiken van (nieuwe) woorden	■
Domein Taalbeschouwing		
praten over taal	voeren van gesprekjes over taal en taalgebruik	■
nadenken over taal	reflecteren op taal	■
	verbeteren van taalgebruik	■
Domein Lezen		
leesplezier	ontwikkelen van leesplezier vanuit een rijke leesomgeving	■
	plezier tonen in voorlezen en boeken (leesbeleving)	■
	meeleven met personages in een op de leeftijd afgestemd boek	□
	uiten van gevoelens/mening over een voorgelezen verhaal of rijmpje	□
	zich inleven in alledaagse onderwerpen (aansluiten bij de leefwereld en bij onderwerpen die verder afstaan van het kind)	■
oriëntatie op verhaal en tekst	ontwikkelen van kennis over de functies van lezen	■
	kennismaken met zakelijke teksten zoals informatieve teksten, instructies en betogende teksten	■
	kennismaken met fictionele teksten zoals verhalen en poëzie	■
	kennis ontwikkelen over de opbouw van een verhaal of tekst (m.b.v. leesstrategieën)	■
	ontdekken van de structuur van taal (tekst, zin, woord)	■
	begrijpen waaruit een verhaal of tekst bestaat	■
	begrijpen en interpreteren van verhalen en teksten	■
	naspelen of navertellen van een voorgelezen verhaal (met of zonder illustraties)	■
	lezen/zingen van liedjes en versjes met een simpel rijmschema	■

Eind groep 2		
	spelen met vormen van schriftelijke communicatie uit eigen leefwereld	■
fonemisch bewustzijn en alfabetisch principe	spelen met klanken (fonemen) en symbolen	■
	ontdekken van het alfabetisch principe (in een speelse context)	■
	woorden verklanken	■
	ontdekken dat letters met klanken corresponderen	■
	herkennen en gebruiken van rijmwoorden	■
Domein Schrijven		
oriëntatie op geschreven taal	ontwikkelen van kennis over de functies van schrijven	■
	benoemen van het verschil tussen gesproken en geschreven taal	□
	ontdekken van het verschil tussen 'schrijven' en 'lezen'	■
	spelen met lettertekens (benoemen en schrijven)	■
	schrijven met eigen grafische middelen (tekeningen, picto's, krabbels, symbolen)	■
	schrijven van woorden met grote eenheden	■
	achterhalen van de betekenis van geschreven taal	■
aanvankelijk schrijven	schrijven van woorden of korte (twee-woords)zinnen	■
	schrijven over concrete en herkenbare dingen op basis van de ontwikkeling en interesses van de leerling	■
	ontdekken dat geschreven taal communicatieve doelen heeft	■
	ervaren dat verschillende lezers (leraar, medeleerlingen, ouders) verschillend reageren op eigen en andermans teksten	□
	onder woorden brengen van gedachten, gevoelens en meningen (mondeling of schriftelijk)	■
	praten over wat de leerling heeft opgeschreven	■

Rekenen eind groep 2

Eind groep 2: De leerling...		
Domein Getallen		
getalbegrip	kan de telrij opzeggen tot ten minste 20	■
	kan vanuit elk getal tot 20 verder tellen en vanuit elk getal onder 10 terugtellen	■
	herkent en gebruikt rangtelwoorden tot ten minste 10	■
	herkent begrippen rond de telrij en kan deze handelend gebruiken in concrete situaties: verder, door, terug, naast, tussenin, (er)voor, (er)na, eerste, laatste	□
	kan hoeveelheden tot ten minste 12 schatten, precies tellen (resultatief) en weergeven (neerleggen, tekenen)	■
	kan hoeveelheden tot ten minste 20 vergelijken en ordenen: 'meer', 'minder', 'evenveel', 'meeste', 'minste'	□
	herkent hoeveelheidsbegrippen en kan deze handelend gebruiken in concrete situaties: meer, minder, evenveel, meeste, minste, veel, weinig, samen, niets, alles	■
	herkent kleine hoeveelheden tot ten minste 6, zonder tellen, eventueel door gebruik te maken van patronen en structuren	■
	kan verkort tellen van hoeveelheden tot ten minste 12 door gebruik te maken van patronen en structuren	■
	kan hoeveelheden tot ten minste 12 representeren met bijvoorbeeld vingers, streepjes, stippen	■
	kan de getalsymbolen 0 tot en met 10 lezen	■
	kent de volgorde van de getalsymbolen in de getallenrij tot ten minste 10	■
	kan getalsymbolen, telwoorden en hoeveelheden tot ten minste 10 koppelen aan elkaar	■
	kan kritisch denken en redeneren over de telrij, hoeveelheden en getallen tot ten minste 10 in probleemsituaties	■

Eind groep 2: De leerling...		
bewerkingen	kan eenvoudige optel- en aftrekproblemen met hoeveelheden tot ten minste 12 (handelend) oplossen	■
	kan eenvoudige splitsproblemen met hoeveelheden tot ten minste 10 (handelend) oplossen	□
	kan eenvoudige verdeelsituaties met hoeveelheden tot ten minste 12 (handelend) oplossen	■
Domein Verhoudingen		
-	kan in betekenisvolle situaties verhoudingsgewijs vergelijken en ordenen op grootte	□
	herkent situaties of afbeeldingen waarin de verhoudingen niet kloppen	□
Domein Meten en meetkunde		
meten: lengte en omtrek	herkent begrippen rond lengte en omtrek en kan deze handelend gebruiken in concrete situaties: - lang, langer, langst(e); kort, korter, kortst(e); - groot, groter, grootst(e); klein, kleine, kleinst(e); - dik, dikker, dikst(e); dun, dunner, dunst(e); - hoog, hoger, hoogst(e); laag, lager, laagst(e); - (er) omheen	■
	herkent tegenstellingen bij lengte en omtrek en kan deze gebruiken: grootste/kleinste; langste/kortste; hoogste/laagste; dikste/dunste	■
	kan lengtes vergelijken en ordenen op het oog, door naast elkaar te houden, of met een hulpmiddel (zoals met een touwtje)	■
	kan lengte meten met een natuurlijke maat	■
	kan kritisch denken en redeneren over lengte in eenvoudige probleemsituaties	■
meten: oppervlakte	herkent begrippen rond oppervlakte en kan deze handelend gebruiken in concrete situaties: - groot, groter, grootst(e), even groot; - klein, kleine, kleinst(e), even klein	■
	herkent de tegenstelling grootste/kleinste bij oppervlakte en kan deze gebruiken.	■

Eind groep 2: De leerling...		
	kan de oppervlaktes van voorwerpen die veel van elkaar verschillen, vergelijken en ordenen door naast of op elkaar te leggen of op het oog	■
meten: inhoud	herkent begrippen rond inhoud en kan deze handelend gebruiken in concrete situaties: vol, voller, volst(e), leeg, veel, weinig, meer, meest(e), minder, minst(e), evenveel	■
	herkent de tegenstelling meeste/minste bij inhoud en kan deze gebruiken	■
	kan inhouden, zowel in de betekenis van 'wat er in zit' als 'wat er in kan', op het oog vergelijken en ordenen	■
	kan een inhoud meten met een natuurlijke maat en het resultaat via tellen vaststellen	■
	kan redeneren over inhoud in eenvoudige probleemsituaties	□
meten: gewicht	herkent begrippen rond gewicht en kan deze handelend gebruiken in concrete situaties: zwaar, zwaarder, zwaarst(e), licht, lichter, lichtst(e), even zwaar/licht	■
	herkent de tegenstelling zwaarste/lichtste bij gewicht en kan deze gebruiken	■
	kan enkele voorwerpen die (aanzienlijk) in gewicht verschillen vergelijken en ordenen naar gewicht door te wegen met de handen of met een balans	■
	kan redeneren over gewicht in eenvoudige probleemsituaties	□
meten: tijd	begrijpt tijdsbegrippen in dagelijkse situaties: dag, nacht, vandaag, morgen, gister, nu, straks, lang, kort, even(tjes), snel, eerder, later	■
	kan gebeurtenissen in de goede volgorde beschrijven en ordenen (met foto's, met woorden) en uitleggen.	■
	kan van activiteiten die veel in tijdsduur van elkaar verschillen, aangeven welke langer of korter duurt	■
	kan kritisch denken en redeneren over tijd in eenvoudige probleemsituaties	□
meten: geld	weet dat bedragen laten zien hoe duur voorwerpen zijn en dat je die voorwerpen kunt 'ruilen' tegen geld	□

Eind groep 2: De leerling...		
	kan gepast betalen van voorwerpen onder 10 euro met munten van 1 euro en kan van een hoeveelheid van maximaal tien munten van 1 euro, het totaal bepalen	■
	kan redeneren over 'geld en waarde' in eenvoudige probleemsituaties	□
meetkunde: oriënteren in de ruimte	kent en gebruikt ruimtelijke begrippen: voor, achter, naast, in, op, boven, onder, dichtbij, veraf	■
	herkent de meetkundige begrippen links, rechts, tegenover, tussen.	■
	kan een eenvoudige route volgen en een bekende route globaal beschrijven	■
	kan eenvoudige plattegronden aflezen en interpreteren	■
	kan in eenvoudige situaties vertellen wat wel en wat niet zichtbaar is vanaf een bepaald standpunt	□
meetkunde: construeren	kan tweedimensionale afbeeldingen van driedimensionale figuren herkennen en omgekeerd	□
	kan een bouwwerk of constructie nabouwen ook als deze als foto is afgebeeld of in een stappenplan wordt weergegeven	■
	kan de regelmaat in patronen herkennen, deze uitleggen en voortzetten	■
meetkunde: opereren met vormen en figuren	kan de meetkundige figuren cirkel, driehoek, vierkant, rechthoek benoemen	■
	herkent vierkanten, rechthoeken, cirkels en driehoeken in voorwerpen uit de omgeving	□
	kan voorwerpen sorteren op minimaal twee kenmerken	■
Domein Verbanden		
-	begrijpt dat je hoeveelheden kunt vergelijken door objecten gesorteerd in rijen te leggen waardoor een eenvoudig beelddiagram ontstaat	■

Sociaal-emotionele ontwikkeling eind groep 2

Eind groep 2		
Domein Omgaan met gevoelens, wensen en opvattingen		
omgaan met gevoelens, wensen en opvattingen van jezelf	kennis hebben van jezelf	■
	ontwikkelen van zelfvertrouwen	■
	verschillen en overeenkomsten ervaren tussen zichzelf en anderen	■
	(her)kennen van eigen emoties en gevoelens	■
	gevoelens onder woorden brengen	■
	beheersen van eigen gevoelens	■
	inschatten van eigen gevoelens, gedachten en motieven	■
	bewust omgaan met eigen gevoelens, wensen, en opvattingen en deze voor anderen begrijpelijk kunnen uiten	■
	omgaan met kritiek en weigeren	□
omgaan met gevoelens, wensen en opvattingen van anderen	kennis hebben van de ander	■
	(her)kennen en kunnen interpreteren van emoties en gevoelens van anderen	■
	inschatten van andermans gevoelens, gedachten, motieven	□
	ontdekken dat er verschillen in opvattingen bestaan	■
	kennen van sterke en zwakke punten van een ander	□
	ervaren dat door tegenstrijdige belangen conflicten kunnen ontstaan die je samen kunt oplossen	■
	openstaan voor gevoelens, wensen en opvattingen van anderen	■
	rekening houden met gevoelens en wensen van anderen	■
Domein Zelfstandigheid		
ontwikkelen van zelfstandigheid	jezelf handhaven binnen de eigen groep	■
	vertrouwen hebben in eigen kunnen	■

Eind groep 2		
	je mening kunnen geven	■
	iemand anders om hulp vragen	■
	zelfstandig taken uitvoeren	■
	stilstaan bij wat je al kunt	□
	jezelf kunnen redden	■
	zelfstandig opruimen	■
	kunnen uitstellen van behoeften	■
Domein Omgaan met de ander		
ontwikkelen van sociale vaardigheden en omgaan met relaties	contact zoeken met anderen	■
	vertrouwen hebben in een ander	□
	complimenten geven en krijgen	□
	spelen (met anderen)	■
	bemerken of en wanneer een ander hulp nodig heeft	■
	hulp bieden aan anderen	■
	verkennen en omgaan met afspraken en regels	■
	leren van afspraken en regels	■
	aanpassen aan nieuwe situaties	□
	bewondering tonen voor elkaars vaardigheden en mogelijkheden	□
	inzien dat thuis, op school en op straat verschillende regels nodig zijn	□
Domein Werkhouding en concentratie		
ontwikkelen van een werkhouding en concentratievermogen	gericht vragen kunnen stellen	■
	plezier hebben in de taak	■
	in staat zijn om iets af te maken	■

Eind groep 2		
	doorzetten wanneer iets niet direct lukt	■
	zelfstandig opdrachten kunnen uitvoeren	■
Domein Samenwerken		
leren samenwerken met anderen	luisteren naar elkaar	■
	focus hebben op een gezamenlijk doel	■
	rekening houden met elkaar	■
	communiceren, overleggen, feedback geven en ontvangen	■
	van elkaar leren	□
	gemotiveerd zijn om samen te werken	■
	bewust zijn dat jezelf en anderen, samen verantwoordelijk zijn (in het proces)	□
	ervaren dat mensen in een groep van elkaar afhankelijk zijn en elkaar nodig hebben	□
	je houden aan afspraken	■
	leren organiseren	■

Reactie uitgever	In <i>Schatkist</i> kiezen we ervoor om de principes van handelingsgericht werken met opbrengstgericht werken te verbinden. Dit is terug te zien hoe de methode is opgebouwd en de plek die het observatiesysteem erin heeft. Bij de ontwikkeling van het observatiesysteem zijn de kerndoelen van het SLO leidend geweest. Deze zijn aangevuld met diverse andere bronnen. De aanbodsdoelen die niet of gedeeltelijk aanwezig zijn, komen terug in het aanbod van <i>Schatkist</i> , maar zijn niet gekoppeld aan doelen in het volgsysteem. Ze zijn verwerkt in de diverse kring- en hoekactiviteiten horend bij de achttien thema's (ankers). Op deze manier is een doelendekkend, maar toch speels programma gecreëerd waarin de ontwikkeling en de beleving van het kind centraal staat.
-------------------------	---

